

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

✳️การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา นอกจากต้องการมุ่งเน้นด้านปริมาณในแง่ของการบริการให้ทั่วถึงแก่ประชาชนในวัยเรียนระดับประถมศึกษา และลดอัตราการตกซ้ำชั้นแล้ว ยังมุ่งพัฒนาด้านคุณภาพของนักเรียนให้ผลสัมฤทธิ์สูงอีกด้วย ✳️ ดังที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ว่า

เร่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 โดยปรับปรุงการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มุ่งเน้นทักษะภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสุขภาพอนามัยเป็นพิเศษ . . .

✳️ และได้กำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพของนักเรียนไว้ว่า นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนประถมศึกษาทั้งหมด มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และมีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ✳️ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มประสบการณ์อื่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529)

✳️ จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนปรากฏผลโดยสรุป ✳️ ระดับประถมศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมทั้งประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 - 2529 มีคะแนนเพิ่มขึ้นและลดลงในปี พ.ศ. 2530 ประมาณร้อยละ 2 - 4 โดยเฉพาะกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดและต่ำกว่าเกณฑ์ที่น่าพอใจทุกปี (กรมวิชาการ, 2531) ส่วนในแง่ปริมาณนักเรียนยังมีอัตราการซ้ำชั้นสูง เฉลี่ยร้อยละ 3.83 โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการซ้ำชั้นสูงสุดร้อยละ 8.53 ✳️ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532) ✳️

✎ องค์ประกอบสำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือ องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง และองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ซึ่งอาจมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา จนทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ หรือเกิดความล่าช้าในการเรียนได้

อำไพ สุจริตกุล (2516) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กมีปัญหาและเรียนช้าว่ามีสาเหตุมาจาก

1. ความบกพร่องทางด้านร่างกาย ได้แก่ สายตาไม่ดี ตาบอดสี หูพิการ หรือฟังไม่ถนัด อวัยวะในปากบกพร่อง และมีความผิดปกติอื่น ๆ เช่น ผนังมือซ้าย
2. มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา เช่น เด็กที่มีอายุสมม่อน้อยมักอ่านไม่ได้ดี มีความสังเกตน้อยทำให้ไม่เข้าใจสิ่งที่เรียน หรือไม่สามารถสร้างมโนภาพได้ตามที่ต้องการ
3. มีความบกพร่องทางอารมณ์ เป็นคนใจคอหงุดหงิด เข้ากับใครไม่ได้ มีความหวาดระแวงว้าวุ่น วิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา เด็กที่มีอารมณ์ไม่สม่ำเสมอ มักเรียนไม่เข้าใจ ขาดสมาธิ และไม่มีความมั่นใจ
4. มีความบกพร่องในด้านทักษะการเรียนรู้ กล่าวคือได้ทักษะที่ไม่ถูกต้อง เช่น อ่านหนังสือด้วยวิธี เคลื่อนสายตาคตามตัวหนังสือไปทีละตัว ทำปากขมขมับตลอดเวลาที่อ่านในใจ ต้องใช้มือชี้ที่ตัวหนังสือเวลาอ่าน ✎

✎ องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาจเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กนักเรียนมีปัญหาลงใน เรื่องการเรียนได้ จากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การสอนไม่ได้ผล มีครูจำนวนไม่น้อยที่ไม่รู้ว่าสอนเนื้อหาในบทเรียนอย่างไร หรือใช้วิธีสอนอย่างไรจึงจะทำให้เด็กเรียนบรรลุจุดประสงค์
2. ครูส่วนมากยังสอน "หนังสือ" แทนที่จะสอนคนและสอนโดยยึดแบบเรียนเป็นหลัก
3. ในชั่วโมงสอนปกติ ครูอาจมีปัญหาในการสอนนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง หรือไม่มีเวลาพอที่จะดูแลรับผิดชอบนักเรียนทุกคนได้อย่างครบถ้วน เช่น นักเรียนกลุ่มใหญ่เกินไป หรือครูเน้นเนื้อหามากเกินไป เป็นต้น ✎

จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ในชั้นเรียนปกติทั่วไปย่อมประกอบด้วยนักเรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กเก่ง กลุ่มเด็กปานกลาง และเด็กอ่อน แต่สภาพการสอนทั่วไปในชั้นเรียนครูจะสอนเด็กทั้ง 3 กลุ่มไปพร้อม ๆ กัน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2529) แต่เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และมีวิธีการในการเรียนรู้แตกต่างกัน จึงปรากฏผลว่า แม้จะมีนักเรียนส่วนใหญ่เรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอนไปแล้ว แต่ก็ยังคงมีนักเรียนบางส่วน โดยเฉพาะนักเรียนอ่อนยังไม่เกิดการเรียนรู้ (รุจิร ภูสาระ, 2529) ยิ่งครูผู้สอนไม่ได้ให้ความสนใจเด็กอ่อนเหล่านั้น โดยดำเนินการสอนเนื้อหาอื่นต่อไปให้กับนักเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนอ่อนก็จะประสบปัญหามากขึ้น โดยไม่สามารถเรียนรู้ได้ทันกับนักเรียนส่วนใหญ่ได้ ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน สภาพการ เช่นนี้นานวันเข้า นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนซ้ำก็ยิ่งมีความสามารถแตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชาแล้วการเรียนรู้เนื้อหาความรู้ในตอนหลัง ๆ จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมในตอนต้น ๆ ช่วยในการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนเกิดความล้มเหลวในการเรียน เนื้อหาต้น ๆ เสียแล้วก็จะประสบความล้มเหลวในการเรียน เนื้อหาต่อ ๆ ไปด้วย (บุญชม ศรีสะอาด, 2523) ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมของนักเรียนต่ำลง นอกจากนี้ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาการซ้ำชั้น และปัญหาการปรับตัวในสังคมของนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียนอีกด้วย

กมล สุดประเสริฐ (2524) ให้ข้อเสนอแนะว่าการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จะต้องเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนซ้ำ ให้สามารถเรียนได้ทันกับนักเรียนส่วนใหญ่ และจะต้องมีการใช้ระบบการสอนซ่อม เสริมช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดแนวทางการสอนซ่อม เสริมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยกล่าวไว้ในเรื่องการประเมินผลการเรียนว่า เมื่อพบนักเรียนคนใดมีความบกพร่องในจุดประสงค์ข้อใด เรื่องใด ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอน และของโรงเรียน จะต้องจัดสอนซ่อม เสริมให้ (กรมวิชาการ, 2528) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังได้กำหนดมาตรการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ครูประจำชั้นสอนซ่อม เสริม เป็นประจำสัปดาห์ละ 3 ครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532)

จากที่กล่าวจะ เห็นว่า การสอนซ่อม เสริม เป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอนและโรงเรียนที่จะต้องจัดขึ้น เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น เรียนซ้ำไม่ทันเพื่อน เรียนไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และในขณะที่เดียวกันก็เป็นการส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีอยู่แล้วให้เรียนดียิ่งขึ้น

พันทิพา อุทัยสุข (2524) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนซ่อม เสริมไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนที่เรียนอ่อน สามารถเรียนได้ทันเพื่อน
2. ทำให้นักเรียนทั้งหมดเรียนได้ดีกว่าเดิม
3. ทำให้ผู้เรียนที่เรียน เก่งอยู่แล้วสามารถ เรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถ

ถึงแม้จะเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการสอนซ่อม เสริมจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีการสอนซ่อม เสริมนักเรียนอย่างจริงจังในโรงเรียน ส่วนใหญ่การสอนซ่อม เสริมของครูจะกระทำโดยการเพิ่ม เวลาสอนให้แก่นักเรียน โดยทำการสอนนักเรียนอ่อนด้วยวิธีการเดิม ๆ ที่เคยสอนในชั้นปกติมาแล้ว หรือให้เด็กทำงานเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่จะใช้เวลาตอน เย็นและเลิกเรียนแล้ว ซึ่งนักเรียน เหน็ดเหนื่อยจากการเรียนมาทั้งวันแล้ว จึงมักจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านระเบียบวินัย และด้านความสนใจของนักเรียน (นฤมล ยุตาคม, 2528) นอกจากนี้รูปแบบวิธีการสอนซ่อม เสริมของครูมักจะเป็นสิ่งที่ครูกำหนดขึ้นเอง ขาดความชัดเจนเป็นระบบ และมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในลักษณะของการลองผิด ลองถูก (เจลิยว เรืองเดช, 2526) ซึ่งทำให้ผลการสอนซ่อม เสริมที่ออกมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จนบางครั้งครูเกิดความท้อถอย ไม่จัดสอนซ่อม เสริมนักเรียนที่มีปัญหาต่อไป ทั้งนี้เพราะครูขาดความรู้ในแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม (เขตการศึกษา 11, 2524)

การสอนซ่อม เสริม เป็นมาตรการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ได้กำหนดเป็นภารกิจให้ครูผู้สอนจัดสอนซ่อม เสริมให้แก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียน และบันทึกไว้เป็นหลักฐานสามารถที่จะตรวจสอบได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี, 2529) จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2531 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจในทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มทักษะภาษาไทย ทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

มีคะแนน เฉลี่ยต่ำกว่าคะแนน เฉลี่ยระดับประเทศ และมีคะแนน เฉลี่ยต่ำกว่าคะแนน เฉลี่ย เขตการศึกษา 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ; 2532) และยังพบว่านักเรียนมีอัตราการเข้าชั้นสูง เฉลี่ยร้อยละ 5.60 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีอัตราการเข้าชั้นสูงสุทธ้อยู่ที่ 15.90 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี, 2532)

จากการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้คุณภาพการศึกษาคงต่ำ เมื่อพิจารณาอำเภอใน 3 ลำดับสุดท้ายของจังหวัด พบว่า เป็นอำเภอที่ขาดแคลนครู อัตราส่วนครูต่อนักเรียนอยู่ใน ระดับสูงกว่าอัตราเฉลี่ยในระดับประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี, 2529) และจากการศึกษาข้อมูลอัตราค่าจ้างครูและนักเรียน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ปีการศึกษา 2532 พบว่า มีโรงเรียนทั้งหมด 272 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน 76 โรงเรียน โรงเรียนที่มีครูพอดี ชั้นเรียน 60 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีครูมากกว่าชั้นเรียน 136 โรงเรียน ซึ่งปัญหาการ ขาดแคลนครูนี้ จิราพร ประยูรวงษ์ (2527) ได้ทำการวิจัยพบว่า สภาพที่ก่อให้เกิดปัญหา การสอนซ่อม เสริมมากที่สุดคือ จำนวนครูไม่พอกับจำนวนนักเรียน

จากสภาพการสอนซ่อมเสริมต่าง ๆ ตามที่กล่าวแล้วแสดงให้เห็นว่า การสอน ซ่อมเสริมยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี เห็นว่าควรจะได้มีการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพ การจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ว่ามีสภาพการจัดอย่างไร และมีปัญหาอะไรในการจัด ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่น่ามา พิจารณาประกอบกับข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุป เป็นแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมให้เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของ โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาโดย ส่วนรวมให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดสอนซ่อม เสริม ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อนำ เสนอแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริมสำหรับ นักเรียนที่มีข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียน เท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 หลักการ จัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.2 จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.3 ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
 - 1.3.2 การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.3 การ ดำเนินการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีจำนวน 272 โรงเรียน
3. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาข้อมูลจากผู้ดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
4. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาหาแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม โดยนำข้อมูลจากผล การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร หนังสือ

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้าง เป็นแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 หลักการจัดสอนซ่อม เสริม
- 4.2 จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม
- 4.3 ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 4.3.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
 - 4.3.2 การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม
 - 4.3.3 การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
 - 4.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย

1. ในการจัดสอนซ่อม เสริมโรงเรียนดำเนินการอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้
 - 1.1 หลักการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.2 จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.3 ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
 - 1.3.2 การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.3 การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม
2. โรงเรียนประสบปัญหาอะไรในการจัดสอนซ่อม เสริม ในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
 - 2.2 การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม
 - 2.3 การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
 - 2.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม หมายถึง วิธีดำเนินการ เกี่ยวกับการสอนที่จัดให้ กับนักเรียนที่มีข้อบกพร่องและปัญหาในการเรียน โดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาในการเรียน

สภาพการจัดสอนซ่อม เสริม หมายถึง การดำเนินการ เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

ปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนครูน้อยกว่าจำนวน ชั้นเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา

โรงเรียนที่มีครูพอดีชั้นเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนครูเท่ากับจำนวนชั้นเรียน ที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา

โรงเรียนที่มีครูมากกว่าชั้นเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนครูมากกว่าจำนวน ชั้นเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับประถมศึกษา และทำหน้าที่เป็นครูวิชาการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมที่ เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของ โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเพื่อให้โรงเรียนนำไปปรับปรุงการจัดสอนซ่อม เสริม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัด สอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย

1.1.1 ประชากรผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 272 โรงเรียน ได้ประชากร 272 คน ซึ่งจำแนกตามประเภทโรงเรียน เพื่อศึกษา ดังนี้

1.1.1.1 โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน จำนวน 76 โรงเรียน ได้ประชากร 76 คน

1.1.1.2 โรงเรียนที่มีครูพอดีชั้นเรียน จำนวน 60 โรงเรียน ได้ประชากร 60 คน

1.1.1.3 โรงเรียนที่มีครูมากกว่าชั้นเรียน จำนวน 136 โรงเรียน ได้ประชากร 136 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยเลือกจากครูผู้สอนระดับประถมศึกษาที่ทำหน้าที่ครู วิชาการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 272 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 272 คน ซึ่งจำแนกตามประเภทโรงเรียนเพื่อศึกษา ดังนี้

- 1.1.2.1 โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียน จำนวน 76
โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 76 คน
- 1.1.2.2 โรงเรียนที่มีครูพอดีชั้นเรียน จำนวน 60 โรงเรียน
ได้กลุ่มตัวอย่าง 60 คน
- 1.1.2.3 โรงเรียนที่มีครูมากกว่าชั้นเรียน จำนวน
136 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 136 คน
- รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 544 คน

หลังจากได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริมแล้ว
ผู้วิจัยได้ใช้ เป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม และ เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบ

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี เลือกจากบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1 ผู้ดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน
และครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน รวม 6 คน

1.2.2 ผู้มีเทศและติดตามผลการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน 2 คน

1.2.3 ผู้มีความรู้และความ เข้าใจ เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อม เสริม
จำนวน 2 คน

รวมผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัด
สอนซ่อม เสริม มีลักษณะ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้ดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม คือเป็นผู้กำหนดนโยบาย ให้การสนับสนุน และติดตามประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในฐานะผู้ร่วมดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม คือเป็นผู้ปฏิบัติการสอนซ่อม เสริม

แบบสอบถามแต่ละชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อม เสริม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และคำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามปลายเปิด

2.2 แบบตรวจสอบแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3. การสร้าง เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบความคิด และสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอนั้น

3.3 นำแบบสอบถาม เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วพิจารณาแก้ไขปรับปรุงตามข้อ เสนอนั้นให้ เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.4 นำแบบสอบถามไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

4.2 ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทั้ง 8 แห่ง และโรงเรียนที่เป็นประชากร จำนวน 272 โรงเรียน

4.3 การจัดส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือ

จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในการจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูล พร้อมทั้งเก็บรวบรวมไว้ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ศึกษา และข้อมูลรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการจัดสอนซ่อมเสริม วิเคราะห์

โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ศึกษา และข้อมูลรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

5.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริม วิเคราะห์

โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกตามประเภทโรงเรียนที่ศึกษา และข้อมูลรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

การสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อมเสริม

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. นำข้อมูลจากผลการวิจัย เกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อม เสริมที่โรงเรียนส่วนใหญ่ ดำเนินการ และปัญหาในการดำเนินการที่พบในแต่ละด้าน รวมทั้งข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาพิจารณาประกอบกันแล้วสรุป เป็นแนวทางการจัดสอน ซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ในด้าน ต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 หลักการจัดสอนซ่อม เสริม
- 1.2 จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม
- 1.3 ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
 - 1.3.2 การเตรียมการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.3 การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
 - 1.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

2. นำแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ การใช้ ภาษา และขอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง

ผู้วิจัย เลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่อไปนี้

- 2.1 เป็นผู้ดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี
- 2.2 เป็นผู้นิเทศและติดตามผลการจัดการ เรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา
- 2.3 เป็นผู้มีความรู้และความ เข้าใจ เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อม เสริม

3. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ เป็นแนวทางที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยลำดับขั้นตอนของการนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 6 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขอบเขตของการวิจัย คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย คำนียามที่ใช้ในการวิจัย
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การสร้างแนวทางการจัดสอน
ซ่อม เสริม และการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ความหมายของการสอนซ่อม เสริม ความจำเป็นที่ต้องจัดสอนซ่อม เสริม
หลักการจัดสอนซ่อม เสริม จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
ปัญหาการจัดสอนซ่อม เสริม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ
ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างแนวทางการจัดสอน
ซ่อม เสริม และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2
การวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อม เสริม และตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา
การจัดสอนซ่อม เสริม

บทที่ 5 แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย

การสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม หลักการจัดสอนซ่อม เสริม
จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม และขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย ประกอบด้วย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ